

THYRAS VOLD

UDGIVET AF SLESVIG-LIGAEN

86. årgang Nr. 3

Oktober kvartal 2007

Nummer 886

En drøm blev til virkelighed

De danske foreninger i Sporskifte i udkanten af Flensborg har i mange år ønsket et dansk forsamlingshus. Man havde set, hvorledes det i Egernførde havde været muligt at realisere en sådan tanke.

I september 2000 behandlede Slesvig-Ligaens bestyrelse for første gang dette ønske, og den 14. september 2007 kunne man holde indvielse af huset. Det Danske Hus i Sporskifte er en realitet, atter et projekt til gavn for danskheden i Sydslesvig er fuldendt.

Læs mere om begivenheden inde i bladet.

Formandens spalte

Kære medlemmer

Landsmødet 2007 er vel overstået. I meget fine lokaliteter blev mødet afviklet på Mikkelsberg – Nordisk kunst- og Cricketcenter med et noget større fremmøde, end vi i de senere år har været vant til.

Mikkelsberg er et meget spændende sted, som vi varmt kan anbefale til et besøg, når "man" besøger det vestlige Sydslesvig.

Landsmødet startede sædvanen tro med et indlæg. Vi havde denne gang fået Kirsten Futtrup fra Jernalderlandsbyen ved Lyksborg Danske Skole til at fortælle lidt om forholdene på stedet efter branden, og de tanker man havde gjort sig m.h.t. genopbygningen.

Som tak for et inspirerende foredrag og ikke mindst som en påskønnelse for den store indsats Kirsten Futtrup har og fortsat yder for projektet, blev Slesvig-Ligaens legat overrakt til hende. Se mere om dette andet sted i bladet.

Såvel formandsberetningen, som kan læses længere fremme i bladet, som regnskabet blev godkendt af de fremmødte medlemmer. I år var der tre medlemmer på valg – Jens Hønholt, Anne-Margrete Jessen og Helmut Werth.

Jens Hønholt blev genvalgt med applaus, mens Anne-Margrete Jessen og Helmut Werth ikke ønskede genvalg. Da der ikke inden vedtægternes frist den 1. sept. var anmeldt nogen anden kandidat, blev de to poster af landsmødedeltagerne godkendt som vakante. Det er nu bestyrelsens opgave at finde evt. afløsere.

Anne-Margrete Jessen fik ved sin fratræden overrakt en buket blomster og en stor tak for indsatsen i vor styrelse gennem 15 år.

Da Helmut Werth ikke deltog i mødet, kunne en direkte tak for indsatsen gennem 9 år ikke overbringes, men vi mindedes specielt hans indsats ved de direkte forhandlinger med Flensborg kommune om købet af grunden på Oksevejen, hvor Det Danske Hus i Sporskifte dagen inden landsmødet var blevet indviet.

Dette projekt har været Slesvig-Ligaens store støtteprojekt siden år 2000. Det var en rigtig stor dag med mange fremmødte til festlighederne. Se mere herom andet sted i bladet.

På bestyrelsesmødet senere i sept. skulle bestyrelsen konstituere sig. Det resulterede i, at undertegnede som formand, Anne-Marie Thorup som næstformand og Jens Hønholt som kasserer alle blev genvalgt for perioden frem til næste landsmøde.

På bestyrelsesmødet gennemgik vi bl.a. alle de ansøgninger, som var modtaget i løbet af sommeren. Der blev godkendt tilskud til de danske skoler i Jernved, Sønder Brarup og Jaruplund, til Frederiksstads danske Børnehave, til Kærnetoppen DSS og til Danske Centralbibliotek.

I alt blev der bevilget 60.000 kr. – penge som blev uddelt ved et møde på Jaruplund Danske Skole den 26. okt.

Ved SSF's humanitære udvalgs julearrangement i Flensborg i dec. vil Slesvig-Ligaen være repræsenteret ved kasserer Jens Hønholt, der vil overrække det humanitære udvalg en check med et bevilget støttebeløb til det fortsatte arbejde.

Ombygningen af toiletterne ved Holtenå forsamlingshus, som Slesvig-Ligaen støtter med 120.000 kr., bliver færdiggjort omkring 1. nov. Derefter vil pengene blive overrakt til SSF.

Også en mindre pengesum på godt 100.000 kr., som er indsamlet til Vestermølle Børnehave, vil blive forsøgt afleveret inden årets udgang.

Jeg vil slutte med at ønske alle vore samarbejdspartnere, vore medlemmer og deres familier en glædelig og velsignet jul.

Med venlig hilsen
Flemming Radsted Madsen

Slesvig-Ligaens legat 2007

I år er det femte gang Slesvig-Ligaen skal uddele sit legat.

Legatet, som ikke kan søges, men tildeles efter styrelsens indstilling, skal tilfalde en person, som har ydet en ihærdig og målrettet indsats for danskheden og den danske ungdom i Sydslesvig.

Det er meningen, at legatet efter eget valg skal benyttes af modtageren som hjælp til at føre sine ideer og visioner ud i livet i forbindelse med sit arbejde for danskheden i sit lokalområde.

Vi har i år fundet en person, som gennem mange år har ydet en stor og ihærdig indsats ikke bare som underviser, men også som inspirator og igangsætter – en person, som trods ydre vanskeligheder og – må man vel nok kalde det – ødelæggelser og hærverk ufortrødent går i spidsen for at få genopbygget det gamle, der faldt.

Gennem snart mange år har du Kirsten Futtrup stået i spidsen for Jernalderlandsbyen ved Lyksborg danske Skole. Det er et center, som mange skoleelever har besøgt, og gennem praktisk arbejde og fortællinger har de fået et stort indblik i jernaldermenneskets dagligdag.

Vi har tidligere fra Slesvig-Ligaens side 2 gange doneret beløb til bygningen af langhuset. Det var derfor ekstra smerteligt, at vi skulle opleve resultatet af den påsatte brand her i foråret.

Kære Kirsten Futtrup, når jeg nu overrækker dig denne check, vil jeg med tanke på dit virke for genopbygningen af langhuset og driften af jernalderlandsbyen slutte af med en lille omskrivning af et gruk af Piet Hein:

"Det du formulerer klart, modbevises i en fart.

Det du bygger i det dunkle, vil som visdom længe funkle."

Hjertelig tillykke med legatet.

Efterårstanker

Af Frode Sørensen

*Forhenværende folketingsmedlem,
medlem af Slesvig-Ligaens bestyrelse
& 6-mandsudvalget vedr. Sydslesvig*

Over alt i verden, hvor der som i Sønderjylland i 1920 bliver ændret på grænsedragningen, opstår situationen, at der på begge sider af grænsen er en mindretalsbefolkning og en flertalsbefolkning. I vores landsdel lever mindretallene nord og syd for grænsen i dag som gode naboer, selvom næppe nogen i 1920 kunne fortænke det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Nordslesvig i at have ønsket sig en anden grænsedragning.

I dag kan vi konstatere, at 99% af befolkningen mener at grænsen ligger, som den skal ud i al fremtid. Stridigheder er bilagt, og de 2 mindretal samarbejder på en måde, som giver dem modelstatus i andre grænseregioner, hvor ufred mere er reglen end undtagelsen, og ingen sætter i dag spørgsmålstejn ved, at mindretallene er en kulturel berigelse for hele grænseområdet.

I dag er de store udfordringer for mindretallene, hvordan de får de statslige bevillinger fra Tyskland og Danmark til at slå til, så de 2 aviser, skolerne, børnehaverne, ungdomsorganisationerne, sundhedsvæsenet, kirken og kulturen fortsat kan udfolde og videreudvikle sig samtidig med at økonomien balancerer. I denne verden skal man være varsom med at udstikke garantier, men jeg tør godt se i krystalkuglen og

spå, at økonomien i dag, i morgen og i fremtiden fortsat vil være det største diskussionsemne.

Mine efterårstanker blev født under et fantastisk tordenvejr på Rømø for nogle måneder siden. Selvom klokken var et om natten, var det muligt både at læse Flensborg Avis og Der Nordschleswiger i lysskærene fra hundredvis af lyn.

Intet i denne verden står stille, heller ikke mindretallenes dagligdag. Jeg vil nøjes med at tænke tilbage til 1920, på begge sider af grænsen var der efter afstemningerne et relativt stort mindretal. Det som kendetegnede mindretallene var et stærkt sammenhold og et ønske hos medlemmerne om at gøre noget.

Den gang som i dag rejste unge mennesker også fra hjemstavnen for at dygtiggøre sig, men de fleste rejste med målsætningen om at vende tilbage, og når læretiden eller studiet var tilendebragt, så vendte de tilbage og tog del i mindretallets dagligdag, og lidt senere var det dem, der tog over.

Giftermål var naturligvis lige så almindelige den gang som i dag, men man giftede sig gerne med en ægtefælle fra mindretallet. Der ved undgik man diskussioner om, hvilken børnehave, hvilken skole eller hvilket gymnasium man skulle vælge.

Sådan er situationen ikke i dag, de unge rejser fortsat væk fra hjemegnen for at dygtiggøre sig, men de fleste vender ikke tilbage, de bliver der, hvor mulighederne for at gøre karriere er, og mindretallet får en mindre plads i dagligdagen, og det

med giftermålet har totalt ændret sig, nu ser man ikke på mulighederne inden for mindretallet, nu vokser kærligheden på tværs af grænser, og valget af skole kan blive et diskussionsspørgsmål for dem, der lever i grænselandet, ikke for dem uden for, de vælger flertallets skole.

Alt andet lige så vil disse forhold være en udfordring for vore mindretal, kombineret med situationen, at adskillige danskere uden tilknytning til mindretallet flytter til Sydslesvig, og her er det vel rimeligt at stille spørgsmålet, er de potentielle emner for det danske mindretalsarbejde?

Nøjagtig den samme situation oplever det tyske mindretal i Nordslesvig. På grund af gode arbejdsmuligheder arbejder mange tyskere i den sydlige del af Danmark, og en hel del flytter permanent til området, er de potentielle emner for det tyske mindretal?

Jeg tør ikke give svaret på, hvornår man naturligt tilhører et nationalt mindretal, eller hvornår man af den ene eller anden grund er flyttet til et andet land, som lige så vel kunne have været Sverige eller Frankrig.

Men i en tid, hvor de fysiske grænser er brudt ned, hvor den fri bevægelighed af mennesker over landegrænserne kan ske uden restriktioner, så tror jeg ikke vi kommer uden om en fordomsfri diskussion om hvordan vi sikrer, at der også om 50 år er sunde og levedygtige mindretal på begge sider af grænsen.

Frode Sørensen

Indvielsen af Det Danske Hus i Sporskifte

Lidt forhistorie

I begyndelsen af 1990'erne havde tidligere formand ved Slesvig-Ligaen, Ingvar Bro, taget initiativet til bygning af et dansk forsamlingshus i Egernførde. Mange var dengang skeptiske overfor muligheden for, at et så stort projekt ville kunne gennemføres. Men med en ihærdig indsats, udholdenhed og hjælp fra bl.a. Slesvig-Ligaens medlemmer, lykkedes det at få gennemført projektet.

Medborgerhuset i Egernførde har fra første dag været en stor succes, og samrådet for de danske foreninger i Sporskifte havde både ønske om og behov for et tilsvarende hus.

Bydelen Sporskifte var i stærk vækst, da et nedlagt kaserneareal var blevet udlagt til bebyggelse, og en hel ny bydel var under etablering.

Samrådet opsøgte derfor Ingvar Bro for at høre mere om, hvorledes man i sin tid havde grebet sagen an i Egernførde, og man fik mange gode råd og ideer.

Gertrud og Hans Thrane

To af Slesvig-Ligaens gamle og trofaste medlemmer, Gertrud og Hans Thrane, havde overfor Ingvar Bro givet udtryk for, at de gerne ville testamentere deres formue til Slesvig-Ligaens arbejde.

Da man ikke på daværende tidspunkt havde større projekter i gang i Sydslesvig, foreslog Bro de to medlemmer, at de i deres testamente tilskrev Slesvig-Ligaen deres formue, men øremærkede den til hjælp ved bygningen af Det Danske Hus i Sporskifte.

Gertrud og Hans Thrane, som har doneret deres formue til byggeri af huset, og som har skænket over halvdelen af gavebrevets beløb.

På denne måde kunne de sætte sig et varigt minde om deres årelange

virke for danskheden i Sydslesvig, og samtidig glæde mange dansk-sindede ved at give dem tidssvarende rammer for deres virke.

Ægteparret Thrane fulgte rådet, og dermed var grundlaget til huset skabt.

Indsamlingsarbejdet går i gang

Slesvig-Ligaen gik nu i gang med at rejse yderligere midler til projektet. Det første oplæg, som Ligaen udfærdigede i forbindelse med landsindsamlingen i 2000, omtalte et medlemsmæssigt meget aktivt, men bygningsmæssigt fattigt dansk område i det vestlige Flensborg.

Det første år indsamlede Slesvig-Ligaen lidt over 100.000 kr. hos medlemmerne.

De fleste af disse penge blev brugt til en foreløbig arkitekttegning, som blev vedlagt som bilag ved ansøgninger til fonde og legater og som bilag ved de forhandlinger, der skulle i gang med Flensborg kommune vedr. frigørelse af området til byggeriet.

Også lokalt startede man med indsamling af midler til byggeriet, og beboerne i området og medlemmer af de foreninger, der fremover skulle høste de store fordele ved brugen af dette nye hus, oprettede en støtteforening, og gennem en flerårig indsats indsamlede de over 80.000 kr.

Husets placering

Ideen var i første omgang at benytte en kasernebygning i den gamle nu nedlagte Briesen Kaserne. Bygningen lå egentlig ganske godt, men ved en gennemgang af den i foråret 2001 viste det sig, at omkostningerne i forbindelse med den nødvendige renovering og ombygning ville løbe op i et anseeligt beløb.

Skråt over for Oksevejens skole lå imidlertid en mindre skovparcel med en stor del vindfældede træer forårsaget af orkanen i december 1999.

Ved rydning af disse væltede træer ville der blive en stor åben plads midt i skoven, hvor der ville kunne bygges et medborgerhus indeholdende et stort fællesrum, nogle mindre foreningslokaler og selvfølgelig med de nødvendige servicefaciliteter i form af køkken, toiletter m.m.

Det var endvidere tanken, at hovedbygningen skulle flankeres af dels en spejderhytte og dels en redskabsbygning i samme stil.

Rejsningen af disse to bygninger er dog af økonomiske grunde foreløbig udsat på ubestemt tid.

Grundstykket var imidlertid ikke beliggende i byzone, men udlagt som skov. Flensborg kommune var dog hurtig til at dispensere for skovpligten mod at der tilplantedes et tilsvarende jordstykke et andet sted. Dette andet sted blev gennem forhandlinger godkendt på Spejdercentret Tydal, som havde rigeligt med plads til den ny beplantning.

Der skal her lyde en stor tak til vor daværende næstformand, Helmuth Werth, for de utroligt smukke forhandlingsresultater, der under hans ledelse blev bragt på plads, så et projekt, vi alle kan være stolte over, kunne blive til virkelighed.

Grunden købes

I løbet af perioden fra november 2000 til udgangen af 2003 fik Ligaen via store indsamlinger blandt vore medlemmer, ved at søge fonde og legater i Danmark om støtte og med et ikke ubetydeligt forskud på arven fra ægteparret Thrane indsamlet de nødvendige midler til købet af grunden på Oksevejen, et beløb på ca. en million kroner.

Overdragelsen af pengene fandt sted den 11. marts 2004 ved en lille højtidelighed på Flensborghus.

Gavebrevet underskrives.

I forbindelse med overdragelsen af de mange penge og for at sikre, at de blev benyttet til det formål, hvortil de var skænket eller indsamlet, havde Slesvig-Ligaen udfærdiget et gavebrev, hvori der stod nogle få, men meget klare betingelser for brugen af pengene:

"Der skal på den købte grund opføres en ejendom, der i overensstemmelse med godkendte tegninger skal indeholde bl.a. foreningslokaler m.v.

Tegningerne kan ændres efter ønske, men formålet og anvendelse af lokalerne skal bibeholdes.

Projektet skal være påbegyndt senest 5 år fra dato.

Såfremt projektet opgives og grunden bortsælges eller anvendes til andet formål, end det tilsigtede, forpligter SSF sig til uden forrentning at tilbagebetale hele beløbet på kr. 982.500 til Slesvig-Ligaen, som efterfølgende vil benytte midlerne fuldt ud til et formål andetsteds til gavn for det danske mindretal".

Med disse ord overrakte Flemming Radsted Madsen gavebrevet til SSF's formand Dieter Küssner, der på vegne af SSF var den juridisk ansvarlige part i projektet.

Dieter Küssner takker for gaven, og han rettede naturligt nok en særlig tak til ægteparret Thrane.

Den kendsgerning, at der nu var købt en byggegrund, var medvirkende til, at fonde, legater og den tyske forbundsstat var med til at støtte byggeriet, så dette kunne gennemføres.

Byggeriet går i gang

Endelig den 19. januar 2007 kunne man tage det første spadestik.

Den milde vinter betød, at byggeriet havde så gode betingelser,

at man allerede 23. marts 2007 kunne holde rejsegilde.

Husets indvielse

Den 14. september 2007 oprandt så dagen, hvor man officelt kunne invitere til indvielse af huset, og selv om der var rusk og regn udenfor, så var der varme, hygge og festlig stemning inde.

På trods af mange andre penge-givere var det Hans Thrane fra Grindsted, der var dagens hovedperson. Uden hans og afdøde hustru Gertruds donation, havde det nye forsamlingshus næppe kunnet realiseres.

Spurgt om, hvordan Gertrud ville have følt at stå i denne smukke bygning, hvis hun havde kunne være med til indvielsen, svarede Hans Thrane: *"Et eller andet sted her er Gertrud med"*. En smuk bemærkning fra en, for hvem Syd-slesvig har betydet så meget.

»Et eller andet sted her er Gertrud med«

SSF-distriktsformand Kay von Eitzen overrakte i øvrigt ved indvielsen Sydslesvigsk Forenings sølvnål til Hans Thrane som tak for dennes og hustruens livsind-sats for det danske mindretal.

Under ledelse af SSF's generalsekretær, Jens A. Christiansen, blev der holdt en lang række taler.

*Generalsekretær,
Jens A. Christiansen*

Talerrækken blev indledt af generalkonsul Henrik Becker-Christensen, der tog sig af de historiske aspekter bag forsamlingshusene.

*Generalkonsul
Henrik Becker-Christensen*

Også medlem af seksmands-udvalget, Torben Rechendorff, regeringsdirektør Karl-Ludwig Backsmann og bypræsident Hans-Hermann Laturus ønskede til-lykke med huset.

Efter en musikalsk pause ridsede Slesvig-Ligaens formand, Flemming Radsted Madsen, historien

bag tilblivelsen af forsamlings-huset op.

Som gave til huset forærede han på Ligaens vegne et egetræ med håbet om, at det måtte vokse sig stort og blive et klart signal om danskhedens styrke på netop dette sted - og samtidig være symbolet på den trofasthed, som Slesvig-Li-gaen stadig føler for mindretallet.

Talerrækken blev afrundet af SSF-byformand Maren Schultz, SSF-distriktsformand Kay von Eitzen, styrelsesmedlem i Skoleforenin-gen og formand for Centralbibliotekets bestyrelse Per Gildberg, skoleinspektør Anne-Margrethe Jessen samt formanden for den lo-kale danske støtteforening, pastor Elsebeth Villadsen.

Den officielle indvielse sluttede med et indlæg af arkitekt Glenn Dierking, der sammen med et gavekort til beplantning overrakte nøglerne til huset.

Willi Hansen

**Besøg også
Slesvig-Ligaens
hjemmeside**

www.slesvigligaen.dk

Tekst: Anne Oesterle

Foto: Willi Hansen

Men først til mig som indledning, senere til Iver Kristensen, der er hovedpersonen i denne artikel.

For mange år siden blev jeg som lærer på Jes Kruse-Skolen i Egernførde bedt om med min klasse i november måned i anledning af Volkstrauertag (Folkesørgedag) at tage op til Mühlenfriedhof og pleje, dvs. hakke ukrudt, rive og lægge gran på krigsgravene fra treårskrigen 1848-50, hvad jeg selvfølgelig gerne gjorde og op til dags dato stadig gør. Jeg må dog med skam melde, at jeg dengang overhovedet ikke havde en anelse om, at der lå danskere begravet i Egernførde.

Det største af gravstederne i Egernførde istandsættes i øjeblikket, men det lykkedes dog at finde nogle af gravstenene, der midlertidigt var placeret bag gravstedet.

Men jeg blev bedre belært. At der var kamp mellem sejlkrigsskibene "Christian d. VIII" og "Gefion" og skanserne i Egernførde den 5. april 1849, vidste jeg, men det var nyt for mig, at "Christian d. 8." sandsynligvis af de to besætningsmedlemmer, præmierløjnant Oswald J. Marstrand og den kun 15-årige søkadet Henry Braem, der begge har deres navne indpræget på gravstenen på kirkegården, blev bragt til eksplosion og fuldstændig ødelæggelse ved,

Iver Kristensen

og de danske krigsgrave i Sydslesvig

at der blev kastet lunter ind i pulverkammeret. Det medførte i alt 92 menneskers død. Hvad gjorde man da dengang for ikke at tabe ansigt eller ære.

Ved kapitulationen var størstedelen af besætningerne fra de to skibe blevet roet i land og taget til fange, men ved hjælp af dansksindede Egernførdere lykkedes det mange at flygte, og kun 258 blev ført til fæstningen i Rendsborg, hvor de dog kun tilbragte kort tid. Fregatten "Gefion"s skæbne blev at fortsætte som tysk fragtskib.

Egentlig betød nederlaget ved Egernførde ikke det mindste. Danmark vandt jo treårskrigen med slaget ved Isted i 1850, men da emnet ikke handler om denne krig, slutter jeg hermed dermed.

Tilbage til kirkegården. Her er 2 gravsteder for danskerne. Det ene stort og pænt med søjle, plader og årstal og omgivet af et jernhegn. I øjeblikket er dette gravsted dog under renovering, og nogle af stenene er midlertidigt flyttet. Det andet er lidt mindre og har ikke så mange gravsten.

Det lidt mindre og mere spartansk udstyrede gravsted på samme kirkegård, tager sig smukt ud i naturens efterårsfarver.

Endvidere er der mindsten/støtter andre steder i Egernførde, blandt andet i Kurparken og ved siden af svømmehallen, og "Gefion"s gali-onsfigur står i Rådhushallen. Men hvem tager sig af pasningen af alle gravstederne, ikke mindst plejen af stenene, hvis skrift lang-

somt i årenes løb forsvinder, og det ikke kun i Egernførde, men i hele Sydslesvig, ja vel overalt, og her kommer jeg til Iver Kristensen fra Slesvig, der gør dette. Men først lidt om hans forhistorie, der faktisk er ret interessant.

Han er født 1929 i Boddum i Sydthy, gik 7 år i skole i Kallerup, og skulle allerede som 11-årig arbejde i landbruget, hvor han som 14-årig kom ud at tjene på fuld tid - og der var ikke noget med 8 timers arbejdsdag.

Blev indkaldt til militæret, blev korporal og fortsatte her indtil 1955. Da begyndte han i præparandklassen, dengang et kursus, der gav adgang til seminariet uden eksamen. Han ville gerne være lærer, og hans 5 måneders uddannelse som gymnastiklærer på Ollerup Idrætshøjskole var jo ikke nok. Han bestod lærereksamen med linjefaget skolekøkken, og som en af de første mandlige lærer underviste han i husgerning i Danmark.

Men i 1954 var der sket noget meget vigtigt i hans liv. Iver var dengang nemlig udstationeret ved Det Danske Kommando i Itzehoe, og han havde hørt om de danske årsmøder. Det ville han da kigge lidt nærmere på og valgte at tage til årsmødet i Slesvig, og sandeligt, her traf han sin drømmepige i garderoben på Slesvighus, nemlig Martha Christiansen, der havde gået på Ansgar - Skolen (i dag Hiort Lorenzen-Skolen) og derfor talte udmærket dansk.

Lænkerne blev smedet, og et år senere var de gift. Fire børn blev født, og 2005 blev guldbrylluppet fejret, og det også i Slesvig. De var nemlig efter at have levet mange år i Danmark i 1967 flyttet tilbage til Marthas fødested. Iver startede på Hiort Lorenzen-Skolen, hvor han også blev, indtil han gik på pension i 1993. Martha arbejdede som fodplejer under Dansk Sundhedstjeneste i 16 år, men beskæftiger sig i dag nu mest med akvarel- og akrylmaling.

Hendes billeder er dejlige at kigge på, og de har også været udstillet flere steder.

Nu virkelig fuldstændigt tilbage til Iver Kristensens arbejde med at passe krigsgravstederne. I 1996 overtog han dette efter Gert Peper, der var afgået ved døden, og som også havde været hans ven gennem mange år.

Pasningen af gravene er et større virke, idet der i Ivers område – Slesvig, Egernførde, Rendsborg og vestkysten (Flensborg er for sig selv) – findes utallige mindesmærker og krigsgrave, der skal passes, idet også mindesmærkerne fra 1813 (Napoleonskrigen) og fra krigen i 1864 hører herunder, vel omkring 40 forskellige steder. I Slesvig-Holsten er der fra de tre nævnte krige i alt 150 gravsteder med ca. 3500 faldne. Ud over disse findes der danske gravsteder i Tyskland, Polen og Tjekkiet, hvor de som krigsfanger afgik ved døden. Ivers arbejde bliver støttet med en større årlig pengesum fra Forsvarskommandoen til renowering eller fornyelse af gravstene, pasning og så selvfølgelig kørsel.

Han udtrykte sin glæde over det trinationale samarbejde, der har fundet sted siden år 2001. Det er Volksbund Deutscher Kriegsgräberfürsorge, Österreichische Kriegsgräberfürsorge Schwarzes Kreuz og Det Danske Krigsgravstilsyn, der mødes årligt og sammen lægger en krans med 3 bånd på krigsgravene. Iver kunne ikke lade være med at udtrykke: "Her mødes tidligere fjender som venner."

De mange mindesmærker sætter tanker igang. Hvordan er det f.eks. gået til, at denne dreng på knap 10 år fra Næstved har fundet sit sidste hvilested her sammen med omkomne danske soldater?

Til sidst skal der nævnes, at Iver Kristensen sammen med Gert Wiencke fra Flensborg området af den østrigske generalkonsul Leopold Köllner i 2006 fik overrakt æreskorset, ÖSK, Østrigs Sorte Kors for hans store arbejde med at passe krigsgravene.

Han viste mig det med stolthed, og det kan jeg godt forstå, for smukt er det.

En tilsvarende anerkendelse har han også modtaget fra Volksbund Deutscher Kriegsgräberfürsorge.

Til allersidst fortalte Iver, at han nok ikke kunne fortsætte arbejdet ret længe endnu, og uden Marthas hjælp her i de sidste år, var det slet ikke gået. Man bliver jo ikke yngre med alderen.

Han håber, at han snart kan blive afløst og nævnte 2 navne: Karl Ole Steenild og Jørgen P. Jessen, og forhåbentligt sker det snart, var hans sidste kommentar.

Jeg siger tak til Iver Kristensen for tiden, han gav mig til samtalen og tak til Martha for hendes oplysninger og hjælp. Også tak til begge for te og kager.

Siden ovennævnte samtale fandt sted, har Iver Kristensen meddelt, at han pr. 1. januar 2008 bliver afløst af Jørgen P. Jessen.

Anne Oesterle

Årsberetning 2007

Velkommen til Ligaens landsmøde 2007, som i år afholdes her på Mikkelsberg. Vi er meget glade for at få lov til at afholde vort landsmøde på dette kendte og spændende sted.

Landsmødet i år skulle efter tur afvikles i Sydslesvig, så vi takkede ja til den invitation, vi sidste år fik i Haslev af Henry Buhl.

Siden sidste års møde på Sjælland er der sket store og spændende ting i Ligaens regi.

I går blev Det danske Hus i Flensborg Sporskifte indviet!

Slesvig-Ligaen har i mange år ventet på netop denne begivenhed, som tog sin begyndelse på et bestyrelsesmøde i september 2000.

(Formanden gav her en fyldig beretning om projektet omkring Det Danske Hus i Sporskifte. Dette emne er behandlet i særskilt beretning i bladet. - Red.)

En anden af de ting, vi har arbejdet med i længere tid, ser nu også ud til at skulle realiseres.

Siden 2003 har vi haft stående et beløb på 500.000 kr. til brug ved en absolut nødvendig renovering på Risby danske Skole.

På vort landsmøde i 2004 blev der vist et forslag til, hvordan den færdige renovering ville fremstå, men som jeg i de efterfølgende 2 årsberetninger fortalte, havde skoleforeningen store vanskeligheder med at få de bevilgede økonomiske midler til at nå ud i alle afkroge af Sydslesvig, så projektet blev gang

på gang udsat.

Umiddelbart inden Årsmøderne 2007 fik jeg imidlertid en op-ringning fra skoledirektør Anders Molt Ibsen, der fortalte, at nu var der givet grønt lys for arbejdets påbegyndelse.

I løbet af efteråret 2007 skal detalplanlægningen laves, og i løbet af foråret / sommeren 2008 bliver selve byggeriet sat i gang, således at skolen er klar til at tage i mod eleverne efter sommerferien 2008 i nyrenoveret stand.

Hele projektet ligger i størrelsesordenen 200.000 €, så vor halve million kr. dækker kun ca. en tredjedel.

Det glæder os, at vi nu meget snart kan aflevere de hensatte midler til Skoleforeningen.

Og når vi nu er ved de store donationer:

For et par år siden – i 2005 – ansøgte Holtenå Forsamlingshus om et tilskud til ombygning af deres toiletter. Vi gav dengang et tilsagn om et tilskud på 40.000 kr. – et tilskud, som kunne blive

udbetalt, når ombygningsarbejdet gik i gang.

I foråret 2007 fik vi at vide, at der nu manglede ca. 80.000 kr. i at nå det nødvendige beløb, så på bestyrelsesmødet i april i år besluttede vi, at Leif Liltorp, som skulle deltage i årsmødet i Holtenå, fik et gavebrev med på det manglende beløb – i alt vil Holtenå Forsamlingshus derfor få 120.000 kr. til hjælp ved det nødvendige renoveringsarbejde.

For et par dage siden modtog jeg et brev fra Michael Oetzmann, Generalsekretariatet, at ombygningen er startet den 10. sept., og at hele ombygningen forventes færdig i starten af oktober.

Så det ser ud til, at vi nu slipper af med de 120.000 kr. til dette projekt i næste måned.

Igen i år vil jeg berøre medlems-situationen, der langsomt, men sikkert går den forkerte vej: medlemsskaren formindskes ganske gradvist.

I 2006 har 36 medlemmer forladt os af den ene eller anden grund – dødsfald, udmeldelser eller sletning p.g.a. kontingentrestancer – og kun en mindre del af denne nedgang opvejes af nyindmeldelser. Det gør, at foreningen om nogle år vil få endnu sværere ved at overleve under de nuværende former.

I dag er medlemsskaren fra 445 ved sidste landsmøde faldet til 409 – heraf er de 22 restanter, der endnu ikke har betalt kontingent, selvom der er udsendt flere ryk-kere.

Trods det stadigt faldende medlemstal er det alligevel glædeligt, at rigtig mange medlemmer sammen med kontingentindbetalingen eller ved indbetalingerne ved den årlige landsindsamling har fremsendt et større eller mindre beløb til støtte for vort arbejde.

Jeg vil specielt til dem benytte lejligheden til at sende en stor og varm tak for trofastheden over for Ligaen og det danske mindretal.

Landsindsamlingen 2006 var som de forrige år. Medlemsbidragene

er fine, men de fonde og legater, som vi søger, svarer enten negativt eller slet ikke.

Vi er nu nødt til at tage debatten op i styrelsen, om vi skal fortsætte indsamlingerne til bestemte formål, men først vil jeg gerne høre forsamlingens udmelding om betimeligheden for fortsatte landsindsamlinger.

Vort medlemsblad Thyras Vold får fortsat ros fra mange sider.

Et velfungerende samarbejde med redaktionsudvalgets øvrige medlemmer Anne-Marie Thorup og Anne Oesterle og ikke mindst Willi Hansen, der som freelancer med tilvirkning af artikler og ikke mindst billedmateriale er den fuldendte samarbejdspartner, har vi fået bladet på gaden til de fastsatte tider.

Dette skyldes også i høj grad Flensborg Avis' trykkeri, der med Andree Hagel og Kaj Clausen som ihærdige samarbejdspartnere ved hver udgivelse i løbet af et par dage har fået sat produktion og udsendelse i gang.

Vi er specielt Willi Hansen stor tak skyldig for den store arbejdsindsats han yder i forbindelse med udgivelserne, da det i høj grad er fra hans hånd og computer, at det fuldt færdige materiale tilvirkes til trykkeriet.

En stor og varm tak for din store indsats. Vi håber alle på, at du, Willi Hansen – trods det, at du har mange andre gøremål i din pensionisttilværelse – fortsat vil deltage i arbejdet med udgivelsen af bladet. Det har til nu været en umålelig og ubetalelig hjælp, du har ydet os.

På de to styrelsesmøder i april og oktober behandlede vi de mange indkomne ansøgninger.

Ligesom i de tidligere år må vi prioritere, men trods det, var det rigtig mange ansøgninger, der blev tilgodeset.

Vor prioritering og vore bevillinger er stadig gået ud fra devisen HJÆLP TIL SELVHJÆLP – og med det udgangspunkt, at det skal komme flest mulige børn, unge og

ældre til gavn de steder, hvor støtten faldt.

En lang række af skoler og institutioner har fået støtte, ligesom der er ydet støtte til kultur- og ungdomsarbejdet bredt ud over Sydslesvig, til menighederne i Bredsted og Frederiksstad og til ældrearbejdet i Flensborg.

Primært har børnehaverne ligesom i de tidligere år fået støtte til udbedring af deres legepladser, der i stor udstrækning var eller ville blive erklæret for uegnede og farlige og risikerede lukning af de tyske myndigheder.

Der er således ydet støtte på i alt 25.000 kr. til børnehaverne, det kulturelle arbejde har modtaget i alt 46.500 kr., ældrearbejdet har modtaget 10.000 kr., ungdomsarbejdet har fået 11.000 kr. og endelig har skolerne, som den største gruppe modtaget 81.700 kr.

I alt er der i 2006 blevet ydet støtte til forskellige gøremål rundt omkring i mindretallets skoler og foreninger for i alt ca. 194.200 kr. – en pæn fremgang i forhold til 2005 på ca. 54.775 kr.

Som vi har gjort de seneste år, samles modtagerne af de støtte-midler, Ligaen kan afse, til et lille møde.

Sidste år valgte vi til forårets møde i maj at samles på Hanved danske Skole, mens efterårets ud- deling fandt sted i oktober på Det lille Teater i Flensborg.

Vi tilbragte begge steder nogle hyggelige timer sammen med legatmodtagerne, og vi fik sæd- vanen tro en lille orientering om de enkelte modtageres historie og fremtidige planer.

Lokalerne blev både i Hanved og i Flensborg stillet vederlagsfrit til

rådighed, og det traktement, der blev serveret for os alle – kaffe med blødt brød – blev sponseret af værtsinstitutionerne – en gestus vi er meget taknemmelige for.

På Årsmøderne i juni 2007, som i år var begunstiget af rimeligt godt vejr med en enkelt regnbyge lørdag eftermiddag, besøgte to medlemmer i alt 5 steder i løbet af week-enden: Askfeldt, Jernved, Holtenå, Risby og Egernførde.

Leif Liltorp besøgte fredag aften Jernved Skole og, som jeg tidligere har nævnt, Holtenå Forsamlingshus lørdag formiddag. Jeg selv besøgte fredag aften Askfeldt Skole og lørdag både Risby Skole og Egernførde.

Jeg vil her til slut afrunde min årsberetning med at udtrykke min tak til styrelsen for et stort arbejde til fordel for mindretallet – og læg så mærke til Ninon Schloss' ord:

Den største fare for os danskere er, at vi anerkender vore fejl og så går rundt og hygger os med dem.

Min tilføjelse må så være, at vi ud over at hygge os med vore fejl også må søge at rette dem.

Tak til gæster og medlemmer, der har villet afse tid til at deltage i vort Landsmøde her på Mikkelsberg og tak for husly.

Flemming Radsted Madsen

Anne-Margrete Jessen fik ved sin fratræden overrakt en buket blomster og en stor tak for indsatsen i vor styrelse gennem 15 år.

En sand hædersmand er død.

Tidligere formand for Slesvig-Ligaen Jørgen Gjedsted døde søndag, den 2. sept. 2007.

Jørgen Gjedsted blev født den 25. okt. 1918 og var i mange år kirkegårdsinspektør i Fredericia.

Han opnåede at leve et langt liv – også for Ligaen. Han blev medlem allerede i 1948 og tjente sig så at sige op i graderne, til han i 1990 blev formand efter foreningens navnkundige Peter Kragelund.

Jørgen Gjedsted var en vennsæl og varmhjertet mand med et ligefremt og meget retlinet væsen. Han var trofast mod sine idealer og holdt altid fast i, at de dansksindede i Sydslesvig ikke skulle glemmes, men at de til hver en tid fortjente al den støtte, han og Ligaen kunne give dem.

Som formand brugte han mange kræfter og megen tid og flid til gavn for Slesvig-Ligaen og dermed for Sydslesvig. Senere afløste Ingvar Bro ham på formandsposten, men han fortsatte som redaktør af ligaens blad Thyra Vold. Som redaktør var han meget omhyggelig. Det var vigtigt for ham, at hvert nummer skulle blive fængende og oplysende. Han ville gerne, at det var så aktuelt som muligt, og at det var nutidigt i sin udformning.

I sine sidste år fulgte han stadig levende med i Slesvig-Ligaens virke. Men han blev hårdt ramt, da han mistede sin Gerda i sommeren 2004. Hun betød umådeligt meget for ham. Hun var hans trofaste støtte. De to levede godt sammen. Derfor havde andre det også godt i selskab med dem.

Slesvig-Ligaen mindes med stor respekt og taknemmelighed Jørgen Gjedsteds gerning og indsats for det danske mindretal i Sydslesvig.

Jørgen Gjedsted blev begravet fra Sct. Michaelis Kirke i Fredericia den 6. sept. 2007.

En hjertets adelsmand er ikke mere – æret være hans minde.

Flemming Radsted Madsen

Ansøgninger om støtte fra Slesvig-Ligaen

Foreninger og institutioner, hjemmehørende i Sydslesvig, kan søge støtte fra Slesvig-Ligaen til kulturelt og humanitært arbejde i Sydslesvig.

Ansøgningsskema rekvireres hos formanden, hvortil skemaet efter endt udfyldelse returneres inden 1. april eller 1. oktober hvert år.

På det første styrelsesmøde efter ovennævnte ansøgningsfrister vil indkomne ansøgninger blive behandlet, og evt. bevilget støtte vil efterfølgende blive udbetalt.

LANDSINDSAMLINGEN 2007

Sidste års landsindsamling havde til formål at hjælpe Askfelt Danske Skole, der på grund af besparelser havde måtte stoppe et meget påtrængende og allerede planlagt vedligeholdelses- og renoveringsprogram.

Beløbet fra sidste års landsindsamling er henlagt til hjælp til dette formål, men rækker ikke helt til, at arbejdet i Askfelt kan komme i gang.

Da Slesvig-Ligaen meget gerne vil hjælpe skolen, har vi derfor besluttet, at også dette års landsindsamling skal gå til hjælp til Askfelt Danske Skole, og alle beløb – store som små – vil blive modtaget med taknemmelighed.

THYRAS VOLD. Udgivet af Slesvig-Ligaen

Redaktion: Flemming Radsted Madsen (ansvh.)
Anne-Marie Thorup, Husmandsvej 4, 6671 Gesten, tlf. 7555 5201
Anna Oesterle, Alte Ziegelei, D-24214 Gr. Königsförde,
tlf. +49 4346 6406
Slesvig-Ligaen, Ferskenvej 7, 4690 Haslev
Tlf. 5631 1858, fax 5636 1258, E.mail: flemming@radsted.eu
Postgiro 093-0016 (kun landsindsamling)
Bankkonto: Sydbank 8065-1041552
www.slesvigligaen.dk

Tryk: Flensborg Avis
Afleveret til postvæsenet den 16. november 2007

Stof til næste nummer af bladet senest den 15. marts 2008

Uddeling af støtte på i alt 60.000 kr.

På bestyrelsesmødet i september blev de ansøgninger, der var indgået i løbet af sommeren, gennemgået, og der blev bevilget tilskud på i alt 60.000 kr. til nedenævnte formål.

Store Vi
Kernetroppen samler ind til en spejderhytte og fik 10.000 kr. til hjælp til dette projekt.
Mette Jessen

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig
Til markedsføring af biblioteket specielt over for unge mennesker og med brug af nutidige kommunikationskilder som bl.a. internettet modtog biblioteket 5.000 kr.
Lars Aagaard
Alice Johansen

Jaruplund Danske Skole
Til skolens legeplads blev der overdraget et beløb på 10.000 kr.
Per Wietz

Sønderbrarup Danske Skole
Der synges meget og gerne på skolen, men det slider på sangbøgerne. Skolen fik 10.000 kr. til hjælp til nye.
Lise Jessen

Frederiksstad Børnehave
Til hjælp til indretning af et grupperum og til diverse pædagogiske hjælpemidler modtog børnehaven 10.000 kr.
Jette Karin Rasmussen

Jernved Danske Skole
Mange børns flittig brug af skolens legeplads kræver en gennemgribende renovering. Til dette formål fik skolen 15.000 kr.
Thomas Kellner

Følg også med på Slesvig-Ligaens hjemmeside: www.slesvigligaen.dk

ISSN 0902-707